

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angst

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angst", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angst*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 151. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091743776/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angst

Efterskrift

1. At læse *Begrebet Angst*

I *Afsluttende videnskabelig Efterskrift* hedder det om *Begrebet Angst*, at dette skrift er «deti væsentlig forskjelligt fra de andre pseudonyme Skrifter, at dets Form er ligefrem og endog lidt docerende» (SV VII 256). Hvor selve meddelelsesforholdet i Søren Kierkegaards pseudonyme skrifter som regel er forbundet med betydelig tvetydighed og usikkerhed, skulle læseren altså her kunne vente en åben, ligefrem og direkte fremstilling. Til gengæld er bogens emne den angst, der er karakteriseret ved tvetydighed og ubåndgribelighed, og bogen interesserer sig meget for den uforståelige synd, som den ganske vist ikke direkte kan gøre til sit emne.

Selv om den objektive, belerende og ligefremt meddelende form i *Begrebet Angst* adskiller Vigilius Haufniensis fra de mere subjektive, digteriske og derfor tvetydige pseudonymer, så har S.K. altså alligevel ved brugen af pseudonym markeret en grad af afstandtagen til bogen. Man kan altså ikke gå ud fra, at Vigilius' meninger og synspunkter deles af S.K., som formelt har fralagt sig ansvaret for, hvad Vigilius måtte finde på at sige, selv om det ikke ved selve fremstillingsformen er markeret, at pseudonymet er subjektivt og kun taler for sig selv. Hensigten er næppe, som det er tilfældet ved flere andre pseudonymer, så at sige at udstille og udlevere den pseudonyme forfatter til læserens selvstændige stillingtagen for derved at appellere til tilegnelse i inderlighed. Hvis man sammenligner S.K.s pseudonymer med fiktive jeg-fortællere i romaner, hvor hensigten jo ofte er, at disse af den kritiske læser skal afsløres som upålidelige – så er det næppe hensigten med Vigilius, at pålideligheden af hans meninger og synspunkter skal drages i tvivl af læseren, at det skal sættes spørgsmålstegn ved hans «rettroenhed». Brugen af pseudonym i *Begrebet Angst* er nok snarere et udtryk for et ønske om at markere en vis afstandtagen til den problematisering af forholdet til den kristne tro, som er en uundgåelig konsekvens af det særdeles ambitiøse videnskabelige projekt, Vigilius har påtaget sig.

Man kan betragte ethvert af S.K.s pseudonymer som et eksperim-